

Toelichting: hoe past de gemeente Teylingen de Wet Bibob toe?

Beleidsregel voor de Wet Bibob gemeente Teylingen

Op 18 oktober 2002 is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) in werking getreden. Deze wet geeft de burgemeester/het college van burgemeester en wethouders (verder: het bestuursorgaan) een instrument in handen om zich te beschermen tegen het risico dat ongewild criminele activiteiten worden gefaciliteerd. De Wet Bibob is een facultatieve wet, waarbij het bestuursorgaan zelf de bevoegdheid heeft om te bepalen in welke van de gevallen zij dit instrument daadwerkelijk zal toepassen. Het vaststellen en implementeren van een beleidslijn biedt de gemeente meer structuur en zekerheid in haar werkwijze aan zowel het bestuursorgaan als aan de betrokkene(n).

In de beleidslijn staat aangegeven op welke beschikkingen (vergunningen en subsidies), overheidsopdrachten en vastgoedtransacties de Wet Bibob wordt toegepast en in welke gevallen de Bibob-toets wordt uitgevoerd. Voor alle beschikkingen, vastgoedtransacties en overheidsopdrachten geldt dat het toepassingsbereik in beginsel niet algemeen is, maar beperkt wordt door lokale keuzes. Belangrijk is daarbij het wel/niet aanwezig zijn van specifieke relevante informatie die kan duiden op een integriteitsrisico voor het bestuursorgaan (criminaliteitsbeeld- of risicoanalyses).

In de Beleidsregel voor de Wet Bibob gemeente Teylingen wordt een onderscheid gemaakt tussen vergunningen waarbij het bestuursorgaan, met inachtneming van het bepaalde in de beleidslijn, een Bibob-toets zal uitvoeren ('zal-bepalingen') en de vergunningen waarbij het bestuursorgaan een Bibob-toets kan uitvoeren ('kan-bepalingen'). De 'zal bepalingen' zijn gekwalificeerd als risicovolle(re) branches, omdat deze meer dan andere vatbaar zijn voor criminele beïnvloeding. Het toepassen van de Wet Bibob heeft voor deze gevallen dan ook een preventief karakter. In het geval van branches die minder vatbaar zijn, maar niet uitgezonderd van criminele beïnvloeding, of in het geval reguliere wetgeving al bepaalde waarborgen biedt, wordt gekozen voor een risicogerichte benadering ('kan-bepaling').

De evenwichtige inzet van 'kan'- en 'zal- bepalingen' zorgt ervoor dat de gemeente Teylingen flexibel kan inspelen op signalen en maatwerk kan toepassen waar nodig. Tegelijkertijd wordt zo de noodzakelijke rechtszekerheid voor aanvragers en andere betrokken partijen gewaarborgd.

Eigen Bibob-onderzoek door de gemeente

Deze toelichting legt de stappen uit die de gemeente Teylingen zet bij een Bibob-onderzoek. In sommige gevallen kan het onderzoek op een andere wijze of volgorde worden uitgevoerd. Hierbij zorgt de gemeente er altijd voor dat zij zich aan de wet houdt.

De gemeente Teylingen begint altijd met een eigen Bibob-onderzoek. Als dit onderzoek niet genoeg informatie oplevert om een beslissing te nemen, kan de gemeente ook het Landelijk Bureau Bibob om advies vragen. Dit bureau heeft toegang tot meer informatie dan de gemeente. Ook kan de gemeente tijdens het onderzoek hulp vragen aan het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC).

In de Beleidsregel voor de Wet Bibob gemeente Teylingen staat wanneer de gemeente een eigen Bibob-onderzoek kan starten. De gemeente kan eigen ambtelijke informatie bij dit onderzoek gebruiken. Het kan zijn dat de gemeente deze informatie heeft gekregen uit één of meerdere (gesloten) bronnen, zoals gegevens van de politie. De gemeente houdt zich hierbij altijd aan de Wet Bibob.

Gaat het om een privaatrechtelijke overeenkomst? Dan gelden de afspraken in het (algemene) inkoopbeleid van de gemeente Teylingen, de (algemene) verkoopvoorwaarden van de gemeente Teylingen en contracten. De Beleidsregel voor de Wet Bibob gemeente Teylingen is een aanvulling op die afspraken.

De gemeente Teylingen hanteert bij elk Bibob-onderzoek een vaste werkwijze. De concrete stappen worden hieronder toegelicht:

De betrokkene moet een Bibob-vragenformulier invullen

Wanneer de gemeente Teylingen een eigen Bibob-onderzoek start, vraagt het de betrokkene om het Bibob-vragenformulier, de bijlage behorende bij het Bibob-vragenformulier en, indien van toepassing, het machtigingsformulier in te vullen en aan te leveren bij de gemeente. De betrokkene moet ook alle documenten (bijlagen) aanleveren waar in het vragenformulier om wordt gevraagd. Deze documenten gelden als bewijs voor de antwoorden.

De gemeente Teylingen voert daarna de volgende acties uit:

- De gemeente controleert en onderzoekt alle informatie die de betrokkene heeft ingevuld op het Bibob-vragenformulier en alle toegevoegde documenten (bijlagen);
- De gemeente controleert en onderzoekt extra informatie die de betrokkene heeft aangeleverd bij de gemeente als de gemeente hierom heeft gevraagd;
- De gemeente doet onderzoek naar informatie over de betrokkene en de Bibob-relaties van de betrokkene in open bronnen waar iedereen toegang toe heeft, zoals de Kamer van Koophandel en het Kadaster.

De gemeente Teylingen kan de volgende extra gegevens opvragen:

- Politiegegevens (zie artikel 4.3 onder I van het Besluit politiegegevens);
- Justitiële gegevens, zoals een strafblad;
- Informatie van het Landelijk Bureau Bibob, zoals bedoeld in artikel 11a van de Wet Bibob;
- Informatie van de Rijksbelastingdienst zoals bedoeld in artikel 7c van de Wet Bibob.

De gemeente Teylingen kan aanvullende informatie opvragen bij de betrokkene zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 van de Wet Bibob. Daarnaast kan ook informatie worden opgevraagd bij zogenoemde Bibob-relaties van de betrokkene. Onder deze relaties vallen de volgende personen:

- Degene die direct of indirect leidinggeeft of heeft gegeven aan de betrokkene;
- Degene die direct of indirect zeggenschap heeft of heeft gehad over de betrokkene;
- Degene die direct of indirect vermogen geeft of heeft gegeven aan de betrokkene;
- Degene die als leidinggevende, beheerder, bedrijfsleider of vervoersmanager staat vermeld op de aangevraagde of al gegeven beschikking;
- Degene die met de betrokkene gelijk kan worden gesteld door zijn invloed op de betrokkene.

De betrokkene is verplicht de volgende informatie te geven over hoe het project of de activiteit gefinancierd wordt:

De financiering van het project of de activiteit moet aannemelijk en inzichtelijk zijn. Dit betekent dat geloofwaardig moet zijn dat de betrokkene het geld heeft en dat duidelijk moet zijn waar het geld vandaan komt. Daarom gelden de volgende regels:

Optie 1: De betrokkene gebruikt eigen vermogen

De betrokkene moet kunnen bewijzen dat hij het geld heeft en waar het vandaan komt. Ook als de betrokkene met contant geld betaalt.

Optie 2: De betrokkene gebruikt vreemd vermogen

In dit geval moet de betrokkene de volgende documenten inleveren:

- Een lenings- of schenkingscontract waarop staat wat de voorwaarden voor de lening of schenking zijn. Dit contract moet in het Nederlands zijn, of vertaald zijn naar het Nederlands.
- Documenten die de identiteit van de (indirecte) geldgever bewijzen:
 - Geldig identiteitsbewijs
 - Adres en woonplaats
 - Gegevens over de natuurlijke personen (aandeelhouders) als de financiering door rechtspersonen gebeurt.
- Documenten waaruit blijkt waar het geld van de geldgever vandaan komt en om hoeveel geld het gaat. Denk aan overeenkomsten, jaaropgaven, loonstroken en belastingaangiftes.
- Bankafschriften waaruit blijkt dat de betrokkene het geld heeft ontvangen.
- Betaalt de betrokkene met contant geld? Dan moet de betrokkene laten zien hoe hij aan dit geld komt.
- Maakt de betrokkene gebruik van crowdfunding of andere manieren om via een platform geld op te halen bij een groep mensen? Dan kan de gemeente het platform of de aanvrager verplichten de identiteit van de uiteindelijke vermogensverschaffers bekend te maken aan de betrokkene of de gemeente.

Onderzoek door het Landelijk Bureau Bibob

De gemeente Teylingen kan het Landelijk Bureau Bibob een onderzoek laten doen. Het Landelijk Bureau Bibob heeft toegang tot meer informatie dan de gemeente, zoals internationale informatie en informatie van inlichtingendiensten. Een onderzoek door het Landelijk Bureau Bibob heeft daarom meer invloed op een betrokkene en de privacy van een betrokkene dan een onderzoek door de gemeente. De gemeente Teylingen laat het Landelijk Bureau Bibob daarom alleen een onderzoek doen als zij dit echt nodig vindt.

De gemeente kan het Landelijk Bureau Bibob (LBB) onderzoek laten doen in de volgende gevallen:

- De gemeente heeft nog vragen over de integriteit van de betrokkene en/of de omgeving van de betrokkene, zoals bedoeld in artikel 3, lid 4 van de Wet Bibob;
- De gemeente heeft nog vragen over de bedrijfsstructuur van één of meerdere bedrijven die te maken hebben met de beschikking, overheidsopdracht of vastgoedtransactie;
- De gemeente heeft nog vragen over de financiering van de activiteiten;
- Het Landelijk Bureau Bibob adviseert de gemeente om hen onderzoek te laten doen naar de betrokkene, zoals bedoeld in artikel 11 van de Wet Bibob;
- De gemeente heeft een tip ontvangen van de officier van justitie, of een ander bestuursorgaan, of een rechtspersoon met een overheidstaak, zoals bedoeld in artikel 26 van de Wet.

Een betrokkene kan geen bezwaar maken of in beroep gaan tegen een adviesvraag bij het Landelijk Bureau Bibob. De betrokkene kan de aanvraag wel altijd intrekken.

Wanneer besluit de gemeente Teylingen om geen vergunning of subsidie te geven, of geen vastgoedtransactie of overheidsopdracht te verlenen?

De gemeente Teylingen beoordeelt zelf, of met een advies van het Landelijk Bureau Bibob, of het een negatief of positief besluit neemt. In de Wet Bibob staat hoe de gemeente moet omgaan met de kans op criminele activiteiten. Als die kans erg groot is, heeft de Wet Bibob het over 'een ernstige mate van gevaar'. Als de kans kleiner is heeft de Wet Bibob het over 'een mindere mate van gevaar'.

Vergunningen en subsidies

De gemeente Teylingen kan besluiten een aanvraag voor een vergunning of subsidie niet in behandeling te nemen of te weigeren, of een reeds verleende vergunning of subsidie in te trekken, dit gebeurt, op basis van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 3 en 4 van de Wet Bibob, in de volgende gevallen:

- De betrokkene werkt niet mee aan het eigen Bibob-onderzoek van de gemeente, bijvoorbeeld door het Bibob-vragenformulier niet of niet volledig in te vullen, en/of niet alle gevraagde bewijzen mee te sturen, ook niet nadat de gemeente de betrokkene tijd heeft gegeven om de missende informatie aan te vullen.
- De betrokkene heeft expres informatie weggelaten van het Bibob-formulier of foute informatie gegeven. Dit is strafbaar volgens artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht. Als de gemeente denkt dat de betrokkene dit heeft gedaan, kan de gemeente aangifte doen bij de politie.
- De betrokkene heeft onvoldoende kunnen bewijzen dat hij het geld voor de activiteit heeft en hoe hij aan dit geld is gekomen.
- De betrokkene werkt niet mee aan het onderzoek van het Landelijk Bureau Bibob, bijvoorbeeld door de gevraagde informatie of bewijzen niet te geven, of door niet naar waarheid te antwoorden.
- Uit het Bibob-onderzoek blijkt dat er een ernstig mate van gevaar is, zoals bedoeld in artikel 3, lid 1 van de Wet Bibob. Als de vergunning of subsidie al gegeven is, kan de gemeente deze intrekken.
- Is er geen ernstige mate van gevaar, maar een mindere mate van gevaar, zoals bedoeld in artikel 3, lid 1 van de Wet Bibob? Dan kan de gemeenten extra voorschriften (regels) opleggen voor de vergunning of subsidie. Die extra voorschriften moeten ervoor zorgen dat het gevaar voor criminele activiteiten verdwijnt of kleiner wordt.
- Is er wel een ernstige mate van gevaar, maar vindt de gemeente het weigeren of intrekken van de vergunning of subsidie een te zware beslissing? Ook dan kan de gemeente extra regels opleggen. Die extra regels moeten ervoor zorgen dat het gevaar voor criminele activiteiten verdwijnt of kleiner wordt. Als de betrokkene zich niet aan deze regels houdt, kan de gemeente de vergunning of subsidie intrekken.

Vastgoedtransacties

De gemeente Teylingen kan beslissen om een geen vastgoedtransactie te sluiten, of het contract te verbreken dat na de vastgoedtransactie is gesloten. Er moet dan wel een integriteitsclausule in het contract te worden opgenomen, die de gemeente hiertoe in staat stelt. De gemeente kan daartoe besluiten in de volgende gevallen:

- De betrokkene werkt niet mee aan het eigen Bibob-onderzoek van de gemeente. Bijvoorbeeld door het Bibob-vragenformulier niet of niet helemaal in te vullen, en/of niet alle gevraagde bewijzen mee te sturen. Ook niet nadat de gemeente de betrokkene tijd heeft gegeven om de missende informatie aan te vullen.
- De betrokkene heeft expres informatie weggelaten van het Bibob-formulier of foute informatie gegeven. Dit is strafbaar volgens artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht. Als de gemeente denkt dat de betrokkene dit heeft gedaan, kan de gemeente aangifte doen bij de politie.
- De betrokkene heeft niet goed genoeg kunnen bewijzen dat hij het geld voor de activiteit heeft en hoe hij aan dit geld is gekomen.
- De betrokkene werkt niet mee aan het onderzoek van het Landelijk Bureau Bibob. Bijvoorbeeld door de gevraagde informatie of bewijzen niet te geven. Of door niet naar waarheid te antwoorden.
- Er bestaat minimaal een mindere mate van gevaar dat de vastgoedtransactie wordt gebruikt voor het witwassen van crimineel geld of vermogen.
- Er is minimaal een mindere mate van gevaar dat in of met het gebouw of de grond strafbare activiteiten zullen gebeuren.
- De gemeente is ervan overtuigd dat de betrokkene mogelijk niet integer is door ernstige strafbare activiteiten waarmee de betrokkene te maken heeft.
- De gemeente is ervan overtuigd dat er strafbare activiteiten zijn uitgevoerd om het gebouw of de grond te verkrijgen.

Overheidsopdrachten

De gemeente Teylingen kan beslissen om geen overheidsopdracht te geven, of het contract voor deze overheidsopdracht te verbreken. Er moet dan wel een integriteitsclausule in het contract te worden opgenomen, die de gemeente hiertoe in staat stelt. De gemeente kan daartoe besluiten in de volgende gevallen:

- De betrokkene werkt niet mee aan het eigen Bibob-onderzoek van de gemeente. Bijvoorbeeld door het Bibob-vragenformulier niet of niet helemaal in te vullen, en/of niet alle gevraagde bewijzen mee te sturen. Ook niet nadat de gemeente de betrokkene tijd heeft gegeven om de missende informatie aan te vullen.
- De betrokkene heeft expres informatie weggelaten van het Bibob-formulier of foute informatie gegeven. Dit is strafbaar volgens artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht. Als de gemeente denkt dat de betrokkene dit heeft gedaan, kan de gemeente aangifte doen bij de politie.
- De betrokkene heeft niet goed genoeg kunnen bewijzen dat hij het geld voor de activiteit heeft en hoe hij aan dit geld is gekomen.
- De betrokkene werkt niet mee aan het onderzoek van het Landelijk Bureau Bibob. Bijvoorbeeld door de gevraagde informatie of bewijzen niet te geven. Of door niet naar waarheid te antwoorden.
- Uit het Bibob-onderzoek blijkt dat de betrokkene mogelijk niet integer handelt. De gemeente kan dan beslissen dat de partij niet mee mag doen aan de aanbesteding volgens de Aanbestedingswet 2012.
- Bij contracten zoals bedoeld in de Jeugdwet en/of de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) kan de informatie uit het Bibob-onderzoek reden voor de gemeente zijn om het contract niet te sluiten of te verbreken.

Hoe snel krijgt de betrokkene de uitslag van het onderzoek?

De gemeente Teylingen moet binnen een termijn van 8 weken de Bibob-toets hebben uitgevoerd. De wettelijke beslistermijn wordt opgeschort op het moment dat de gemeente aanvullende informatie opvraagt bij de aanvrager(s). Dit is vastgelegd in artikel 4:15 van de Algemene wet Bestuursrecht.

Als de gemeente Teylingen het Landelijk Bureau Bibob (LBB) om advies vraagt voor een aanvullend Bibob-onderzoek, heeft het LBB eveneens 8 weken de tijd om een advies uit te brengen. Als de gemeente dus advies vraagt aan het LBB krijgt de gemeente meer tijd om op de aanvraag te reageren. De periode die het LBB heeft mag in eerste instantie niet meer dan 8 weken zijn (zie artikel 15, lid 1 van de Wet Bibob). Mocht het LBB niet in staat zijn om binnen 8 weken een advies te geven, kan de termijn met maximaal 4 weken worden verlengd (zie artikel 15, lid 3 van de Wet Bibob). De gemeente informeert de betrokkene onmiddellijk wanneer deze verlenging van toepassing is.

Informatieplicht van de gemeente Teylingen

Als de gemeente Teylingen het Landelijk Bureau Bibob een onderzoek laat doen, moet de gemeente dit in een brief laten weten aan de betrokkene. De gemeente laat de betrokkene ook weten dat dit betekent dat de gemeente meer tijd krijgt om over de aanvraag van de betrokkene te beslissen (zie artikel 31 Wet Bibob). Een kopie van die brief voegt de gemeente toe aan de vraag om een advies bij het Landelijk Bureau Bibob.

De gemeente Teylingen moet de betrokkene een kopie van het advies van het Landelijk Bureau Bibob geven als dit advies reden was voor de gemeente om:

- Een aanvraag voor een beschikking te weigeren;
- Een verleende beschikking in te trekken;
- Extra voorschriften (regels) op te leggen voor de beschikking.

De gemeente moet deze kopie ook aan andere personen geven als die zijn onderzocht (derden, zoals bedoeld in artikel 28 en 33 van de Wet Bibob) en de informatie over deze personen onderdeel heeft uitgemaakt van de beslissing van de gemeente. De gemeente mag alleen de onderdelen die over hen gaan met hen delen.

De betrokkene en anderen die de kopie hebben ontvangen moeten de informatie hieruit geheimhouden (geheimhoudingsplicht). De gemeente laat dit in een brief aan hen weten (zie artikel 28 Wet Bibob).

Reageren op een negatief besluit naar aanleiding van een Bibob-onderzoek

Komt er een negatief besluit na het onderzoek? Dan mogen de betrokkene en andere personen die zijn onderzocht hierop reageren, zoals bedoeld in artikel 33 van de Wet Bibob.

Gebruiken van Bibob-advies (en informatie uit eigen onderzoek)

De gemeente mag een advies van het Landelijk Bureau Bibob en informatie uit het eigen onderzoek vijf jaar lang gebruiken voor een andere beslissing.

Aantekening maken in het Bibob-register

Het Bibob-register zorgt ervoor dat verschillende overheidsorganisaties informatie met elkaar kunnen delen. De gemeente Teylingen maakt een aantekening in het Bibob-register, zoals bedoeld in artikel 7a, lid 7 en 8 van de Wet Bibob, als:

- Uit het eigen Bibob-onderzoek van de gemeente blijkt dat de betrokkene een gevaar vormt.
- De gemeente vermoedt dat de betrokkene de aanvraag heeft ingetrokken omdat de gemeente de Wet Bibob uitvoert.

Tippen andere gemeenten en/of rechtspersonen

De gemeente Teylingen tippt andere gemeenten of rechtspersonen met een overheidstaak wanneer zij naar verwachting relevante informatie over betrokkenen nodig hebben, zoals bedoeld in artikel 26 van de Wet Bibob.

Delen van gegevens met andere gemeenten en/of rechtspersonen

De gemeente Teylingen deelt Bibob-informatie met andere gemeenten en/of rechtspersonen met een overheidstaak als zij daarom vragen, zoals bedoeld en onder de voorwaarden in artikel 28, lid 2 onder m van de Wet Bibob.